

Rozpoczyna się czas Paschalnego Triduum

Triduum Paschalne to w Chrześcijaństwie trzy najważniejsze dni poprzedzające uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego. Okres ten upamiętnia i odnosi się do opisaney na kartach Ewangelii męki, śmierci oraz zmartwychwstania Jezusa Chrystusa.

W Polsce zarówno liturgia jak i tradycje paschalnego triduum są niezwykle złożone, bogate w symbolikę, co ma służyć podkreśleniu wielkiego znaczenia tych wyjątkowych dni dla wiernych.

Wielki Czwartek to początek Świętego Triduum, dzień upamiętniający wydarzenia opisaney w Piśmie Świętym Ostatniej Wieczerzy Jezusa ze swoimi uczniami. W tym dniu Kościół szczególną uwagę kieruje na sakramenty: Eucharystii oraz Kapłaństwa – ustanowione przez samego Chrystusa podczas ostatniej wieczerzy. Wierni gromadzą się na uroczystej wieczornej mszy świętej, podczas której kapłani noszą białe szaty liturgiczne. W czasie mszy zamiast gongu używa się kołatek. Co istotne msza pozostaje „niezakończona” – nie ma błogosławieństwa wiernych i rozesłania, a liturgia kontynuowana jest w piątek. Elementem Mszy Wieczerzy Pańskiej może być tzw. Mandatum – obrzęd obmycia stóp dwunastu mężczyznom, jako wspomnienie gestu Chrystusa który uczynił wobec apostołów (por. *Ewangelia św. Jana 13, 15*). Symboliczny obrzęd obmycia nóg praktykowany obecnie tylko w Wielki Czwartek ma być też wyrazem w miłości i troski okazywanej sobie nawzajem poprzez pokorę i służbę, a także przypomina o potrzebie czystości, koniecznej do zbawienia, jaką każdy chrześcijanin otrzymuje po obmyciu ze zmyzy grzechu pierwородnego w sakramencie Chrztu, a także przystępując do sakramentu pokuty. Po zakończeniu Wieczerzy Najświętszy Sakrament przenoszony jest do kaplicy adoracji – ciemnicy (w tym miejscu adorowany jest do późnych godzin nocnych i w

Wielki Piątek).

Wielki Piątek drugi dzień triduum upamiętnia mękę i śmierć krzyżową Jezusa. Związany jest on z postem, jako szczególnym wyrazem pokuty i zadośćuczynienia. Wierni mają tego dnia powstrzymać się od spożywania pokarmów mięsnych, a także ograniczyć się do spożycia jednego posiłku do syta i dwóch niepełnych. Post ścisły obowiązuje wszystkich pełnoletnich wiernych do rozpoczęcia 60. roku życia. Wielki Piątek to również w Kościele Katolickim jedyny dzień w roku, w którym nie jest odprawiana msza św. Odprawiane jest w tym dniu nabożeństwo wielkopiątkowe rozpoczynające się liturgią słowa, w której naczelnym miejscu zajmuje opis Męki Pańskiej według św. Jana. Wierni koncentrują się na rozważaniu biblijnego opisu Męki Pańskiej i śmierci Chrystusa na Krzyżu, a następnie na adoracji i uczczeniu Krzyża Świętego. Wszystkie krzyże w kościołach są zasłonięte jako wyraz żałoby, smutku i szacunku. Trosk i czcigot otaczane są również krzyże przydrożne i domowe. W Małopolsce oraz niektórych regionach, szczególnie na wsi, praktykowany jest zwyczaj tworzenia małych krzyżyków wykonanych z witek palm święconych w Niedziele Palmową. Gospodarze umieszczają je w zagrodach i na polach aby ochronić dobytek i ochronić przyszłe plony. W niektórych parafiach i miejscowościach odtwarzane jest całe kalwaryjskie misterium Męki Pańskiej, po którym wierni czuwają przy symbolicznym Grobie Jezusa aż do Wielkiej Nocy.

Wielka Sobota to ostatni z trzech dni przygotowujących chrześcijan do bliskiego już święta Zmartwychwstania – Niedzieli Wielkanocnej. W tym dniu nadal panuje nastrój postnej zadumy, wyciszenia. Tradycyjnie w tym dniu w kościołach święci się pokarmy, które są spożywane następnego dnia – podczas śniadania wielkanocnego. Każda z potraw posiada swoją symbolikę. W tradycyjnym koszyku „święconce” tradycyjnie powinny zatem znaleźć się jajka (symbol odradzającego się życia) chleb (ciało i ofiara Chrystusa, ale także symbol dobra, radości i dostatku którym się dzielimy z innymi),

sól, pieprz, chrzan (oczyszczenie), baranek paschalny oraz ciasto (symbol umiejętności). Po zmroku, w godzinach wieczornych, odprawiana jest liturgia Wigilii Paschalnej, która w istocie stanowi już początek radosnych obchodów Zmartwychwstania Jezusa (jest tak naprawdę uznawana za Niedzielę Wielkanocną, chociaż wielu mylnie zalicza ją do rytuałów Wielkiej Soboty). Liturgia Wielkiej Soboty rozpoczyna się od Liturgii Światła, podczas której odbywa się poświęcenie ognia. Ta część celebracji sprawowana jest przed kościołami. Po niej następuje, wyjątkowo rozbudowana liturgia Słowa. Warto zauważyć, że tym dniu odczytywanych jest aż dziewięć fragmentów Pisma Świętego. Po ostatnim czytaniu ze Starego Testamentu, uderza się we wszystkie dzwony. Kolejną częścią jest Liturgia Chrzcielna, podczas której odbywa się poświęcenie wody, a także udzielenie sakramentu chrztu. Następnie celebrowana jest Eucharystia.

Wielka Niedziela, Niedziela Zmartwychwstania, jest zwieńczeniem triduum – najważniejszym, radosnym, świętem Chrześcijaństwa. Oznacza bowiem zwycięstwo Chrystusa, a tym samym ostateczne zwycięstwo życia nad grzechem i śmiercią. Rezurekcja, czyli uroczysta msza poprzedzona procesją eucharystyczną, odprawiana jest w Wielką Niedzielę, w pierwszy dzień świąt, tradycyjnie o godz. szóstej rano. Dawniej, a także i dziś w niektórych parafiach, nabożeństwo to odbywało się w Wielką Sobotę o północy. Radosną i podniosłą oprawę liturgii podkreślają m.in.: pieśni o zmartwychwstaniu oraz złoty kolor szat kapłańskich. Rozbrzmiewają wszystkie dzwony w kościołach oraz tradycyjne dziękczynne wezwanie „Alleluja! Chrystus Zmartwychwstał!”

Po mszy świętej odbywa się w domach świąteczne śniadanie wielkanocne, w trakcie którego spożywane są potrawy poświęcone w Wielką Sobotę. Tradycja podkreśla rodzinny charakter świąt Wielkiej Nocy – to czas, który spędzamy w gronie bliskich.